

Υπόθεση C-30/22

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

12 Ιανουαρίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Administrativen sad Veliko Tarnovo (Βουλγαρία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

20 Δεκεμβρίου 2021

Προσφεύγουσα της κύριας δίκης:

DV

Καθού της κύριας δίκης:

Direktor na Teritorialno podelenie na Natsionalnia osiguriteln
institut – Veliko Tarnovo

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Προσφυγή ασκηθείσα από Βουλγάρα υπήκοο κατά της απόφασης του Direktor na Teritorialno podelenie na Natsionalnia osiguriteln institut [διευθυντή του περιφερειακού τμήματος του εθνικού ιδρύματος κοινωνικής ασφάλισης, Βουλγαρία] με την οποία απορρίφθηκε η διοικητική ένστασή της κατά της απόφασης περί απόρριψης της αίτησής της για χορήγηση χρηματικών παροχών ανεργίας.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Ερμηνεία του δεύτερου μέρους, τίτλος III, της Συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας

Άρθρο 267, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Έχει η διάταξη του άρθρου 30, παράγραφος 2, της Συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας, σε συνδυασμό με το άρθρο 30, παράγραφος 1, στοιχείο α', της συμφωνίας αυτής, την έννοια ότι τα πρόσωπα που μνημονεύονται στη δεύτερη ως άνω διάταξη εμπίπτουν στο άρθρο 31, παράγραφος 1, της Συμφωνίας εφόσον, καθ' όλη τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, ήταν αδιαλείπτως υπήκοοι κρατών μέλους και, ταυτόχρονα, υπέκειντο στη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου ή έχει την έννοια ότι τα πρόσωπα του άρθρου 30, παράγραφος 1, στοιχείο α', της Συμφωνίας εμπίπτουν στο άρθρο 31, παράγραφος 1, μόνον εφόσον εργάζονται στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου και/ή μετά τη λήξη της;
2. Έχει η διάταξη του άρθρου 30, παράγραφος 2, της Συμφωνίας, σε συνδυασμό με το άρθρο 30, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της συμφωνίας αυτής, την έννοια ότι τα πρόσωπα που μνημονεύονται στη δεύτερη ως άνω διάταξη εμπίπτουν στο άρθρο 31, παράγραφος 1, της Συμφωνίας εφόσον, ως πολίτες της Ένωσης, διέμεναν αδιαλείπτως, καθ' όλη τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, στο Ηνωμένο Βασίλειο και, ταυτόχρονα, υπέκειντο, καθ' όλη τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, και μέχρι τη λήξη της, στη νομοθεσία ενός μόνον κράτους μέλους ή έχει την έννοια ότι τα πρόσωπα του άρθρου 30, παράγραφος 1, στοιχείο γ', δεν εμπίπτουν στο άρθρο 31, παράγραφος 1, εφόσον έπαυσαν να διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου;
3. Σε περίπτωση που από την ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 30, παράγραφος 2, της Συμφωνίας, σε συνδυασμό με το άρθρο 30, παράγραφος 1, στοιχεία α' και γ', της συμφωνίας αυτής, προκύπτει ότι οι εν λόγω διατάξεις δεν έχουν εφαρμογή στα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης της κύριας δίκης, επειδή πολίτης της Ένωσης εγκατέλειψε τον τόπο διαμονής του μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, έχουν οι διατάξεις του άρθρου 30, παράγραφος 4, της Συμφωνίας, σε συνδυασμό με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, την έννοια ότι τα πρόσωπα που διαμένουν ή εργάζονται στο κράτος υποδοχής ή στο κράτος εργασίας παύουν να εμπίπτουν στη διάταξη του άρθρου 30, παράγραφος 1, αν οι έννομες σχέσεις τους ως εργαζομένων (μισθωτών) λύθηκαν και, εξ αυτού του λόγου, απώλεσαν το δικαίωμά τους περί διαμονής και εγκατέλειψαν το κράτος εργασίας και/ή το κράτος υποδοχής μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ή έχουν την έννοια ότι ο περιορισμός του άρθρου 30, παράγραφος 4, αφορά το δικαίωμα διαμονής και το δικαίωμα εργασίας τα οποία ασκήθηκαν μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, χωρίς να ασκεί επιρροή συναφώς το πότε απωλέσθηκαν τα εν λόγω δικαιώματα, εφόσον αυτά εξακολουθούσαν να υφίστανται μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου;

Η νομοθεσία και η νομολογία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Συμφωνία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας: άρθρο 2, στοιχείο ε΄, άρθρο 30, παράγραφος 1, στοιχεία α΄ και γ΄, καθώς και παράγραφοι 2 και 3, άρθρο 31, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, και παράγραφος 2, άρθρο 32, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, σημείο i, άρθρο 161, παράγραφος 1

Άρθρο 2, στοιχείο ε΄: ως «μεταβατική περίοδος» νοείται «η περίοδος που προβλέπεται στο άρθρο 126»

Άρθρο 30, παράγραφος 1, στοιχείο α΄: «Ο παρών τίτλος εφαρμόζεται στα ακόλουθα πρόσωπα: α) πολίτες της Ένωσης που υπάγονται στη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους και στους επιζώντες τους.»

Άρθρο 30, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄: «Ο παρών τίτλος εφαρμόζεται στα ακόλουθα πρόσωπα: γ) πολίτες της Ένωσης που διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο και υπάγονται στη νομοθεσία κράτους μέλους κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους και στους επιζώντες τους.»

Άρθρο 30, παράγραφος 2: «Τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 καλύπτονται για όσο διάστημα εξακολουθούν να εμπίπτουν χωρίς διακοπή σε μία από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στην εν λόγω παράγραφο και στην οποία εμπλέκονται ταυτόχρονα ένα κράτος μέλος και το Ηνωμένο Βασίλειο.»

Άρθρο 30, παράγραφος 3: «Ο παρών τίτλος εφαρμόζεται επίσης σε πρόσωπα τα οποία δεν εμπίπτουν ή δεν εμπίπτουν πλέον στην παράγραφο 1 στοιχεία α) έως ε) του παρόντος άρθρου, αλλά τα οποία εμπίπτουν στο άρθρο 10 της παρούσας συμφωνίας, καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους και στους επιζώντες τους.»

Άρθρο 31, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος: «Οι κανόνες και οι στόχοι που καθορίζονται στο άρθρο 48 της ΣΛΕΕ, στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου εφαρμόζονται στα πρόσωπα που καλύπτονται από τον παρόντα τίτλο.»

Άρθρο 31, παράγραφος 2: «Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 9 της παρούσας συμφωνίας, για τους σκοπούς του παρόντος τίτλου ισχύουν οι ορισμοί του άρθρου 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004.»

Άρθρο 32, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, σημείο i: «Οι ακόλουθοι κανόνες εφαρμόζονται στις κατωτέρω περιπτώσεις στον βαθμό που καθορίζεται στο παρόν άρθρο, στο μέτρο που αφορούν πρόσωπα τα οποία δεν καλύπτονται ή δεν καλύπτονται πλέον από το άρθρο 30: τα ακόλουθα πρόσωπα καλύπτονται από τον παρόντα τίτλο για τους σκοπούς της επίκλησης και του συνυπολογισμού

περιόδων ασφάλισης, μισθωτής δραστηριότητας, μη μισθωτής δραστηριότητας ή διαμονής, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τις περιόδους αυτές σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 883/2004: i) οι πολίτες της Ένωσης, καθώς και οι ανιθαγενείς και οι πρόσφυγες που διαμένουν σε κράτος μέλος και οι υπήκοοι τρίτων χωρών που πληρούν τις προϋποθέσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 859/2003, οι οποίοι υπάγονταν στη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους και οι επιζώντες τους»

Άρθρο 161, παράγραφος 1: «Σε περίπτωση που δικαστήριο κράτους μέλους υποβάλει ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης σχετικά με την ερμηνεία της παρούσας συμφωνίας, η απόφαση του εθνικού δικαστηρίου που περιλαμβάνει την εν λόγω αίτηση κοινοποιείται στο Ηνωμένο Βασίλειο.»

Η εθνική νομοθεσία

Kodeks za sotsialno osiguruvane [βουλγαρικός κώδικας κοινωνικής ασφάλισης], ο οποίος τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε επανειλημμένα, όπως δημοσιεύθηκε στο DV αριθ. 77, της 16ης Σεπτεμβρίου 2021 (στο εξής: **KSO**):

Άρθρο 54a, παράγραφος 1: «Δικαιούχοι παροχών ανεργίας είναι τα πρόσωπα ως προς τα οποία έχουν καταβληθεί οι υποχρεωτικές ασφαλιστικές εισφορές στο “Ταμείο Ανεργίας” για δώδεκα τουλάχιστον από τους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες πριν από τη λήξη της ασφάλισης και τα οποία είναι εγγεγραμμένα ως άνεργοι στο μητρώο του οργανισμού απασχόλησης, επίσης δεν έχουν θεμελιώσει δικαίωμα σύνταξης βάσει των περιόδων ασφάλισης και βάσει ηλικίας στη Δημοκρατία της Βουλγαρίας ή σύνταξης γήρατος σε άλλο κράτος, δεν λαμβάνουν μειωμένη σύνταξη βάσει των περιόδων ασφάλισης και βάσει ηλικίας σύμφωνα με το άρθρο 68a ή επαγγελματική σύνταξη σύμφωνα με το άρθρο 168 και δεν ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα που υπόκειται σε υποχρεωτική ασφάλιση βάσει του παρόντος κώδικα ή βάσει της νομοθεσίας άλλου κράτους, εξαιρουμένων των προσώπων που μνημονεύονται στο άρθρο 114a, παράγραφος 1, του *Kodeks na truda* [βουλγαρικού εργατικού κώδικα].»

Άρθρο 117, παράγραφος 1, σημείο 2, στοιχείο b: «Οι ενστάσεις λόγω άρνησης χορήγησης, εσφαλμένου υπολογισμού, τροποποίησης ή διακοπής των παροχών ανεργίας υποβάλλονται στον προϊστάμενο του αρμόδιου περιφερειακού τμήματος του *Natsionalen osiguriteln institut* [εθνικού ιδρύματος κοινωνικής ασφάλισης].»

Άρθρο 119: «Οι αποφάσεις του διοικητικού δικαστηρίου υπόκεινται σε αναίρεση σύμφωνα με τις διατάξεις του *Administrativnoprotsesualen kodeks* [βουλγαρικού κώδικα διοικητικής δικονομίας], εξαιρουμένων των αποφάσεων που εκδίδονται επί προσφυγών κατά των πράξεων του άρθρου 117, παράγραφος 1, σημεία 1 και 2, στοιχεία b και e –για ποσά μέχρι 1000 βουλγαρικά λέβα (BGN)–, καθώς και στοιχεία f και g.»

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η προσφεύγουσα είναι Βουλγάρα υπήκοος. Απασχολήθηκε από εργοδότες με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο ως εξής: α) από την 1η Δεκεμβρίου 2014 έως τις 16 Ιουλίου 2016 απασχολήθηκε από τον εργοδότη Mimosa Health Care GL· β) από τις 16 Ιουλίου 2016 έως τις 24 Δεκεμβρίου 2018 απασχολήθηκε από τον εργοδότη Wellburn Care Homes Ltd· γ) από τις 20 Σεπτεμβρίου 2018 έως τις 2 Φεβρουαρίου 2020 απασχολήθηκε από τον εργοδότη Lfcal Care Force LLP· και δ) από τις 3 Φεβρουαρίου 2020 έως τις 29 Μαρτίου 2021 απασχολήθηκε από τον εργοδότη NHS YORK Teaching Hospital.
- 2 Στις 2 Απριλίου 2021 η άνεργη προσφεύγουσα υπέβαλε αίτηση χορήγησης παροχών ανεργίας σύμφωνα με τον εθνικό KSO. Στην αίτησή της, η προσφεύγουσα ανέφερε ότι η έννομή σχέση της με τον εργοδότη NHS YORK Teaching Hospital λύθηκε στις 29 Μαρτίου 2021 λόγω λήξης της σύμβασής της εργασίας ορισμένου χρόνου. Επίσης, μεταξύ άλλων κρίσιμων περιστάσεων, επισήμανε ότι δεν έχει θεμελιώσει δικαίωμα σύνταξης γήρατος σε άλλο κράτος μέλος. Στην εν λόγω αίτηση επισυνάφθηκε το αποδεικτικό της λύσης της σύμβασης εργασίας στις 29 Μαρτίου 2021. Με απόφαση της 5ης Απριλίου 2021, ο φορέας στον οποίο υποβλήθηκε η αίτηση ανέστειλε τη διοικητική διαδικασία σχετικά με τη χορήγηση παροχών ανεργίας, σύμφωνα με το άρθρο 54d, παράγραφος 4, του KSO. Αιτιολόγησε την απόφασή του με την επισήμανση ότι ήταν αναγκαία η προσκόμιση αποδείξεων σχετικά με τις δηλωθείσες περιόδους ασφάλισης όσον αφορά την απασχόληση στο Ηνωμένο Βασίλειο.
- 3 Την επομένη, στις 6 Απριλίου 2021, ο φορέας απέστειλε στην προσφεύγουσα επιστολή με την οποία ζητούσε την προσκόμιση των ακόλουθων τριών εγγράφων: αίτηση βεβαίωσης των περιόδων ασφάλισης και των εισοδημάτων από άλλο κράτος μέλος, έντυπο CA3916, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της αρμόδιας αρχής του Ηνωμένου Βασιλείου, και δήλωση προσδιορισμού του τόπου κατοικίας στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 65, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004.
- 4 Τα έγγραφα αυτά προσκομίστηκαν, από κοινού με άλλα έγγραφα που καταρτίστηκαν από τον τελευταίο εργοδότη στον οποίο απασχολήθηκε η προσφεύγουσα στη Μεγάλη Βρετανία. Τα εν λόγω έγγραφα πιστοποιούν τις εκτιθέμενες στο σημείο 1 περιστάσεις. Μεταξύ της Βουλγαρίας και του Ηνωμένου Βασιλείου ξεκίνησε ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων κοινωνικής ασφάλισης σχετικά με τον ασφαλιστικό φάκελο της προσφεύγουσας και το ύψος των εισπραχθεισών αποδοχών της.
- 5 Στις 16 Αυγούστου 2021 ο φορέας ασφάλισης ανεργίας αποφάσισε να επαναλάβει τη διοικητική διαδικασία σχετικά με την αίτηση της προσφεύγουσας και διαπίστωσε ότι, με βάση το διαρθρωμένο ηλεκτρονικό έγγραφο που ελήφθη στο πλαίσιο της ηλεκτρονικής ανταλλαγής, μπορούσαν να προσδιορισθούν οι περίοδοι ασφάλισης στη Μεγάλη Βρετανία, καθώς και η τελευταία περίοδος, από

τις 3 Φεβρουαρίου 2020 έως τις 29 Μαρτίου 2021, στοιχεία αναγκαία για την εξακρίβωση της τυχόν θεμελίωσης δικαιώματος σε παροχές ανεργίας.

- 6 Στις 18 Αυγούστου 2021 ο βουλγαρικός φορέας ασφάλισης ανεργίας εξέδωσε απόφαση επί της ανωτέρω αίτησης. Στηριζόμενος στις διατάξεις του άρθρου 54g, παράγραφος 1, και του άρθρου 54a, παράγραφος 1, του KSO, ο φορέας αρνήθηκε να χορηγήσει τις αιτηθείσες παροχές ανεργίας. Συγκεκριμένα, στηρίχθηκε στο γεγονός ότι η προσφεύγουσα είχε περιόδους ασφάλισης στη Μεγάλη Βρετανία από τις 8 Δεκεμβρίου 2014 έως τις 29 Μαρτίου 2021, χωρίς να έχει, στη συνέχεια, περίοδο ασφάλισης στη Βουλγαρία. Το άρθρο 30 της Συμφωνίας αποχώρησης δεν έχει εφαρμογή, επειδή η προσφεύγουσα, επιστρέφοντας στη Βουλγαρία, διέκοψε τη διασυννοριακή κατάσταση στην οποία βρισκόταν στις 31 Δεκεμβρίου 2020 και, ως εκ τούτου, η κατάστασή της δεν αφορά ταυτόχρονα ένα κράτος μέλος και το Ηνωμένο Βασίλειο. Επίσης, ο φορέας επισήμανε ότι, όσον αφορά τη θεμελίωση δικαιωμάτων σε κοινωνικές παροχές των οποίων ο έλεγχος πραγματοποιείται κατ' εφαρμογήν του εθνικού δικαίου, το άρθρο 32 της Συμφωνίας ρυθμίζει απλώς τον συνυπολογισμό των περιόδων ασφάλισης που συμπληρώθηκαν πριν και μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2020. Ουσιαστικά, η προσφεύγουσα δεν έχει ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα στη Βουλγαρία της οποίας η διακοπή θα καθιστούσε αναγκαίο να εξετασθεί κατά πόσον πληροί τις προϋποθέσεις του βουλγαρικού νόμου που διέπει το δικαίωμα σε παροχές ανεργίας.
- 7 Στις 7 Σεπτεμβρίου 2021 η προσφεύγουσα άσκησε διοικητική ένσταση κατά της ανωτέρω απόφασης αυτής ενώπιον του καθού της κύριας δίκης, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στον KSO, υποστηρίζοντας ότι το άρθρο 30 της Συμφωνίας ρυθμίζει καταστάσεις όπως η δική της. Στην ένστασή της ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι είναι πολίτης της Ένωσης, η οποία υπέκειτο στη βρετανική νομοθεσία κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, και ότι έχει εφαρμογή ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/500 της 25ης Μαρτίου 2019. Μετά την άσκηση της ένστασης, ο καθού εξέδωσε την απόφαση που αποτελεί αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 8 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, τόσο στη διοικητική της ένσταση όσο και ενώπιον του επιληφθέντος δικαστηρίου, ότι ο καθού ερμήνευσε εσφαλμένα τη Συμφωνία. Το άρθρο 30 της Συμφωνίας διέπει ακριβώς καταστάσεις όπως η δική της, δεδομένου ότι, επιστρέφοντας στη Βουλγαρία, η οποία είναι κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δημιούργησε διασυννοριακή κατάσταση η οποία διέπεται από τις διατάξεις της Συμφωνίας. Η ίδια είναι πολίτης της Ένωσης, η οποία υπέκειτο στη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. Αν είχε συνεχίσει να ασκεί την επαγγελματική της δραστηριότητα στο Ηνωμένο Βασίλειο, η κατάστασή της δεν θα ήταν διασυννοριακή, δεδομένου ότι τόσο η παρεχόμενη εργασία όσο και το δικαίωμα λήψης παροχών ανεργίας θα υπέκειντο στη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου. Ακριβώς για τον λόγο αυτόν εξέδωσαν οι αρμόδιες αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου το συνημμένο στην αίτησή

της έγγραφου, με το οποίο αποδεικνύονται τα πραγματικά περιστατικά και οι περιστάσεις που αφορούν τις παροχές ανεργίας.

- 9 Στην προσβαλλόμενη απόφαση, ο καθού διαπίστωσε ότι, βάσει του άρθρου 54a, παράγραφος 2, σημείο 4, του ΚΣΟ, πρέπει, δυνάμει διεθνούς σύμβασης στην οποία η Βουλγαρία είναι συμβαλλόμενο μέρος ή δυνάμει των ευρωπαϊκών κανονισμών για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, να αναγνωρίζονται ως περίοδοι ασφάλισης και οι περίοδοι που αναγνωρίζονται βάσει του δικαίου άλλου κράτους μέλους. Ως εκ τούτου, διαπιστώθηκε ότι η Βουλγαρία πρέπει, κατ' αρχήν, να εφαρμόσει τον κανονισμό (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 (για λόγους σαφήνειας, στο εξής: κανονισμός), καθώς και τον κανονισμό (ΕΕ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 (για λόγους σαφήνειας, στο εξής: εκτελεστικός κανονισμός). Στηριζόμενος στην ανωτέρω διαπίστωση, ο καθού έκρινε ότι ο κανόνας σύγκρουσης που προβλέπεται στο άρθρο 11, παράγραφος 3, στοιχείο α', του κανονισμού έχει, κατ' αρχήν, εφαρμογή, ενώ εξαιρέσεις από τον κανόνα αυτόν προβλέπονται στο άρθρο 65, παράγραφος 2. Δεδομένου ότι στις 31 Ιανουαρίου 2020 το Ηνωμένο Βασίλειο δεν ήταν κράτος μέλος, μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου (μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2020) έχει εφαρμογή η Συμφωνία. Λαμβανομένης υπόψη της φύσης της προβαλλόμενης αξίωσης, το προσωπικό πεδίο εφαρμογής είναι εκείνο που καθορίζεται στο άρθρο 30, όπου, στο πλαίσιο της οικονομίας της διάταξης αυτής, διακρίνονται έξι κατηγορίες προσώπων. Ο καθού αιτιολογεί την κρίση του επισημαίνοντας ότι η προσφεύγουσα, εφόσον εργάστηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο για τελευταία φορά (χωρίς τούτο να έχει αμφισβητηθεί) μεταξύ της 3ης Φεβρουαρίου 2020 και της 29ης Μαρτίου 2021, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 30, παράγραφος 1, σημείο 3, της Συμφωνίας. Ωστόσο, η διάταξη αυτή μπορεί να εφαρμοσθεί μόνον τηρουμένης της παραγράφου 2. Συνεπώς, διασυνοριακή κατάσταση υφίσταται μόνον όταν υπήκοος κράτους μέλους εργάζεται σε άλλο κράτος μέλος. Δεδομένου ότι η σχέση εργασίας της προσφεύγουσας έληξε στις 29 Μαρτίου 2021, η διασυνοριακή κατάσταση έπαυσε να υφίσταται από τις 30 Μαρτίου 2021, οπότε η προσφεύγουσα δεν αποτελεί πρόσωπο κατά την έννοια του άρθρου 30, παράγραφος 1, της Συμφωνίας. Κατά συνέπεια, οι διατάξεις των άρθρων 61 επ. του κανονισμού δεν έχουν εφαρμογή στην προσφεύγουσα. Αφετέρου, το άρθρο 32 της Συμφωνίας διέπει ειδικές περιπτώσεις, που αφορούν πρόσωπα τα οποία δεν εμπίπτουν ή δεν εμπίπτουν πλέον στο άρθρο 30, παράγραφος 1, της Συμφωνίας. Για τα πρόσωπα αυτά εφαρμόζεται απλώς η αρχή του συνυπολογισμού των περιόδων ασφάλισης, απασχόλησης και άλλων περιόδων για τη θεμελίωση δικαιωμάτων λήψης παροχών. Συγκεκριμένα, για τον συνυπολογισμό των περιόδων αυτών, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, σύμφωνα με τον κανονισμό, οι περίοδοι που συμπληρώνονται μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, δεδομένου ότι τα καλυπτόμενα πρόσωπα είναι πολίτες της Ένωσης ή Βρετανοί υπήκοοι, οι οποίοι αποτελούν, κατά βάση, κατηγορίες προσώπων που έχουν θεμελιώσει δικαιώματα λήψης παροχών μόνο πριν από την 31η Δεκεμβρίου 2020 ή πριν και μετά την ημερομηνία αυτή. Για τα πρόσωπα αυτά, πρέπει να

εφαρμόζεται εθνικό δίκαιο κατά την εξέταση των δικαιωμάτων τους και να συνυπολογίζονται οι περίοδοι απασχόλησης και ασφάλισης στο Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και οι περίοδοι στις οποίες εφαρμόζεται εθνικό δίκαιο. Εν προκειμένω, ελλείψει περιόδων ασφάλισης βάσει του βουλγαρικού δικαίου, πρέπει να μην αναγνωρισθεί δικαίωμα λήψης παροχών ανεργίας και να μη χορηγηθεί τέτοιου είδους παροχή. Πράγματι, ο καθού, λαμβανομένης υπόψη της από 31 Αυγούστου 2021 επιστολής του προς την προσφεύγουσα, έκρινε εαυτόν αναρμόδιο να αναγνωρίσει και να ικανοποιήσει την αξίωση της προσφεύγουσας για παροχή.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

- 10 Τα διαπιστωθέντα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης της κύριας δίκης δεν αμφισβητούνται. Τα εκτιθέμενα από το αιτούν δικαστήριο πραγματικά περιστατικά επιβεβαιώνονται από τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία. Το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες όσον αφορά την ερμηνεία των διατάξεων της Συμφωνίας από τον καθού. Δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο καλείται να επιλύσει τη διαφορά σχετικά με τη νομιμότητα της προσβαλλόμενης απόφασης με οριστική δικαστική διάταξη, και λαμβανομένης υπόψη της σαφούς διάταξης του άρθρου 267, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, το δικαστήριο αυτό κρίνει αναγκαίο να ζητήσει διευκρινίσεις σχετικά με την ερμηνεία των κρίσιμων διατάξεων της Συμφωνίας. Βάσει του άρθρου 161, παράγραφος 1, της Συμφωνίας, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί των προδικαστικών ερωτημάτων που αφορούν την ερμηνεία της συμφωνίας αυτής.
- 11 Κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, ο έλεγχος της νομιμότητας της απόφασης του καθού συναρτάται άμεσα με τους κανόνες σύγκρουσης νόμων του κανονισμού (άρθρα 61 έως 65α) και τους κανόνες του κανονισμού εφαρμογής που συγκεκριμενοποιούν τον κανονισμό (κεφάλαιο 5 του κανονισμού εφαρμογής) και εξαρτάται από τη δυνατότητα εφαρμογής τους στα διαπιστωθέντα πραγματικά περιστατικά βάσει του άρθρου 31, παράγραφος 1, της Συμφωνίας και/ή από τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 32 της Συμφωνίας αποκλειστικά και μόνο για τον συνυπολογισμό των περιόδων, ο έλεγχος δε αυτός πρέπει να περιλάβει και το ζήτημα του φορέα που είναι αρμόδιος για την αναγνώριση του δικαιώματος λήψης παροχών.
- 12 Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 30, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της Συμφωνίας στην έννομη κατάσταση της προσφεύγουσας. Με βάση το πνεύμα της διάταξης αυτής, καθώς και τη λογική της ερμηνεία και τα αποτελέσματα που παράγει όσον αφορά τα πρόσωπα, συνάγεται το συμπέρασμα ότι διέπει περιπτώσεις στις οποίες συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) ένας πολίτης της Ένωσης διαμένει, κατά τον χρόνο εφαρμογής της διάταξης, στο Ηνωμένο Βασίλειο· β) κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, ο εν λόγω πολίτης της Ένωσης δεν υπόκειται στη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου, αλλά στη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους· γ) οι κανόνες αυτοί

ισχύουν και για τα μέλη της οικογένειας και στους επιζώντες των προσώπων αυτών. Εν προκειμένω, από τα διαπιστωθέντα πραγματικά περιστατικά προκύπτει ότι, τουλάχιστον κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, η προσφεύγουσα υπέκειτο στη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου κατά την έννοια του άρθρου 31, παράγραφος 2, της Συμφωνίας, σε συνδυασμό με το άρθρο 1, στοιχείο ιβ', του κανονισμού. Συναφώς, το επιληφθέν δικαστήριο εκτιμά ότι η προσφεύγουσα εμπίπτει στο άρθρο 30, παράγραφος 1, στοιχείο α', της Συμφωνίας. Η διάταξη αυτή απαιτεί να συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες δύο προϋποθέσεις: α) το οικείο πρόσωπο πρέπει, κατά τον χρόνο εφαρμογής της διάταξης, να είναι πολίτης της Ένωσης· β) ο εν λόγω πολίτης της Ένωσης πρέπει, κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου που μνημονεύεται στο άρθρο 126, να υπόκειται στη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου. Ανεξαρτήτως του ποια από τις δύο προϋποθέσεις χαρακτηρίζει την έννομη κατάσταση της προσφεύγουσας, ο καθού προφανώς ερμηνεύει τις προϋποθέσεις αυτές υπό την έννοια ότι η δυνατότητα εφαρμογής τους εξαρτάται από τις απαιτήσεις του άρθρου 30, παράγραφος 2, της Συμφωνίας. Όπως προαναφέρθηκε, ο καθού θεωρεί ότι η χαρακτηριζόμενη από τον ίδιο ως «διασυννοριακή» κατάσταση υφίσταται, βάσει της ανωτέρω διάταξης, μόνον εφόσον ο εκάστοτε υπήκοος κράτους μέλους εργάζεται σε άλλο κράτος μέλος. Αν, λόγω της διακοπής της εν λόγω απασχόλησης στο Ηνωμένο Βασίλειο, η κατάσταση αυτή παύσει να υφίσταται, η προσφεύγουσα δεν θα περιλαμβάνεται πλέον στον κύκλο των προσώπων που εμπίπτουν στο άρθρο 30 της Συμφωνίας, με αποτέλεσμα να μην έχει εφαρμογή στην περίπτωση της η παραπομπή του άρθρου 31, παράγραφος 1. Το επιληφθέν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς την ορθότητα της ανωτέρω ερμηνείας του καθού. Όπως προαναφέρθηκε, το άρθρο 30, παράγραφος 2, προβλέπει ότι τα πρόσωπα που μνημονεύονται στην παράγραφο 1 καλύπτονται για όσο διάστημα εξακολουθούν να εμπίπτουν χωρίς διακοπή σε μία από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στην εν λόγω παράγραφο, οι οποίες αφορούν ταυτόχρονα ένα κράτος μέλος και το Ηνωμένο Βασίλειο. Η έκφραση «για όσο διάστημα» δεν έχει την έννοια ότι περιορίζει το πεδίο εφαρμογής της διάταξης αυτής στη διάρκεια μιας κατάστασης στην οποία ο εργαζόμενος που είναι υπήκοος άλλου κράτους μέλους παρέχει την εργασία του στο Ηνωμένο Βασίλειο. Αντιθέτως, με βάση το πνεύμα και τον σκοπό της διάταξης, καθώς και την τελεολογική ερμηνεία της, συνάγεται το συμπέρασμα ότι τα πρόσωπα που μνημονεύονται στο άρθρο 30, παράγραφος 1, στοιχείο α', εμπίπτουν στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής της διάταξης εφόσον, καθ' όλη τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, σύμφωνα με το άρθρο 126 της Συμφωνίας, είναι ταυτόχρονα και πολίτες της Ένωσης και υπόκεινται στη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου, οι δε προϋποθέσεις αυτές δεν πρέπει να μεταβληθούν κατά τη διάρκεια της εν λόγω χρονικής περιόδου και η μεταγενέστερη μεταβολή μίας από τις προϋποθέσεις δεν επηρεάζει το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου 30, παράγραφος 1, της Συμφωνίας.

- 13 Ωστόσο, φαίνεται ότι είναι δυνατόν να εννοεί η διάταξη, με την έκφραση «για όσο διάστημα», το χρονικό σημείο κατά το οποίο παράγει τα αποτελέσματά της ως κανόνας σύγκρουσης νόμων. Το ίδιο θα ίσχυε ακόμη και αν γινόταν δεκτό, όπως υποστηρίζει ο καθού, ότι η έννομη κατάσταση της προσφεύγουσας εμπίπτει στην προϋπόθεση του άρθρου 30, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της Συμφωνίας.

Από τη γραμματική και την τεολογική ερμηνεία της Συμφωνίας συνάγεται ότι τα πρόσωπα που μνημονεύονται στην παράγραφο 1, στοιχείο γ', εμπίπτουν στη διάταξη καθ' όλη τη μεταβατική περίοδο ισχύος της Συμφωνίας, εφόσον είναι και παραμένουν, καθ' όλη τη μεταβατική περίοδο, πολίτες της Ένωσης οι οποίοι διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο και, ταυτόχρονα, υπόκεινται, καθ' όλη την περίοδο αυτή, στη νομοθεσία ενός και μόνον κράτους μέλους. Ωστόσο, η διάταξη αυτή θα μπορούσε, επίσης, να έχει την έννοια ότι η έκφραση «για όσο διάστημα» θέτει την απαίτηση να ισχύει το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου 31, παράγραφος 1, μόνο μέχρι το χρονικό σημείο κατά το οποίο συνεχίζουν να συντρέχουν σωρευτικά οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1, στοιχείο γ', δηλαδή για όσο διάστημα το πρόσωπο είναι πολίτης της Ένωσης που διαμένει στο Ηνωμένο Βασίλειο ως εργαζόμενος και ταυτόχρονα υπόκειται στη νομοθεσία κράτους μέλους. Για τους ανωτέρω λόγους, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να δώσει χρήσιμη ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 30, παράγραφοι 1, στοιχεία α' και γ', σε συνδυασμό με την παράγραφο 2 της Συμφωνίας.

- 14 Πέραν των ήδη προεκτεθέντων, το αιτούν δικαστήριο κρίνει αναγκαίο να ερμηνευθεί το άρθρο 30, παράγραφοι 3 και 4, της Συμφωνίας ως προς τη ενδεχόμενη δυνατότητα εφαρμογής του στα διαπιστωθέντα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης της κύριας δίκης. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο καθού δεν απεφάνθη επί της υποθετικής και/ή αποκλειστικής δυνατότητας εφαρμογής της εν λόγω διάταξης παρά τον επικουρικό χαρακτήρα της. Το άρθρο 30, παράγραφος 3, της Συμφωνίας προβλέπει ότι η Συμφωνία εφαρμόζεται και στα πρόσωπα που δεν εμπίπτουν στην παράγραφο 1, στοιχεία α' έως ε', εφόσον εμπίπτουν στο άρθρο 10 (υπό το πρίσμα των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης, εν προκειμένω, φαίνεται κρίσιμη η παράγραφος 1, στοιχείο α'). Κατά το άρθρο 30, παράγραφος 4, τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 3 εμπίπτουν στη Συμφωνία μόνο για όσο διάστημα εξακολουθούν να έχουν δικαίωμα διαμονής στο κράτος υποδοχής βάσει του άρθρου 13 της εν λόγω συμφωνίας ή δικαίωμα εργασίας στο κράτος υποδοχής βάσει του άρθρου 24 ή του άρθρου 25. Επομένως, σε περίπτωση που γίνει δεκτή η δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 30, παράγραφος 3, της Συμφωνίας, θα ήταν χρήσιμο για το αιτούν δικαστήριο να ερμηνευθεί το πεδίο εφαρμογής του σε συνδυασμό και με την παράγραφο 4. Εκ πρώτης όψεως, το πνεύμα και ο σκοπός του υποδηλώνουν ότι, αφότου λύθηκε η έννομη σχέση του εργαζομένου (μισθωτού) στο Ηνωμένο Βασίλειο και το πρόσωπο αυτό (πολίτης της Ένωσης) εγκατέλειψε το Ηνωμένο Βασίλειο, το άρθρο 30, παράγραφος 3, της Συμφωνίας δεν εφαρμόζεται πλέον στην περίπτωση του, καθώς απώλεσε το δικαίωμα διαμονής στο κράτος μέλος υπό το πρίσμα της προϋπόθεσης της παραγράφου 4, επειδή ο μοναδικός λόγος διαμονής στο εν λόγω κράτος μέλος ήταν η εκεί παρεχόμενη εργασία. Ωστόσο, θα μπορούσε επίσης να υποστηριχθεί ότι ο περιορισμός της παραγράφου 4 αφορά το δικαίωμα διαμονής και το δικαίωμα εργασίας που ασκήθηκαν μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, ανεξαρτήτως της διάρκειας άσκησης και/ή χρήσης των δικαιωμάτων αυτών, επειδή το εν λόγω πρόσωπο συνέχισε, ούτως ή άλλως, να εργάζεται και είχε δικαίωμα να διαμένει στο κράτος υποδοχής για ορισμένη περίοδο μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου και, όσον αφορά την εν λόγω περίοδο, εμπίπτει

στο άρθρο 31, παράγραφος 1. Για τους λόγους αυτούς, η καθοδήγηση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την ερμηνεία των παρατιθέμενων διατάξεων θα ήταν χρήσιμη στο αιτούν δικαστήριο για να αποφανθεί επί της υπόθεσης.

- 15 Τέλος, επισημαίνεται ότι, επειδή η προσφεύγουσα δεν διέθετε υποκατάστατο εισόδημα ικανό να αντισταθμίσει την απώλεια του εισοδήματος από την εργασία της το οποίο απέκτησε ως εργαζόμενη στο Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και λόγω της ενδεχόμενης ανάγκης να ασκηθεί το δικαίωμα λήψης παροχών στο Ηνωμένο Βασίλειο εμπροθέσμως και σύμφωνα με τις εκεί ισχύουσες προϋποθέσεις, το αιτούν δικαστήριο ζήτησε από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου να εκδικασθεί η υπόθεση κατά την ταχεία διαδικασία του άρθρου 105 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.